

11.07.2018

Дар чомеаи имрӯза ходисаҳои зиёде рух медиханд, ки бархе аз онҳо хосияти иртиҷоӣ дошта, дар байни мардум мушкӣ ва муковиматҳои мухталиф ба бор меоранд. Агарчи онҳо мохияту хусусиятҳои асосии инкишофи оламро таҷассум карда натавонанд ҳам, дар инкишофи таърихии халқҳо, кишварҳо ва минтақаҳои гуногун таъсир мегузоранд.

Баъди фаноии лагери сотсиализм, рушди муосири олам, ташаккули низоми нави ҷаҳонӣ ҷараёнҳои сиёсӣ дар маънӣ ва тобиши наваз худ дарак медиханд. Низоми нави ҷаҳонӣ ва муносибатҳои нави байни халқҳо ва кишварҳо парда аз рӯи ходисаҳо ва ҷараёнҳои сиёсӣ барканданд. Ҷараёнҳо ва нерӯҳои сиёсии равиҷи канора беш аз пеш сифатҳои иртиҷоӣ ифротӣ хешро ошкор месозанд. Дар ин миён экстремизми сиёсӣ пешсаф аст, ки аз идея, андешаҳо, амалу фаъолияти канорае таркиб ёфтааст ва фаъолияти худро бадбахтона дар зерӣ некиби ислом амалӣ мегардонанд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон яке аз давлатҳои наваз-бунёд ба ҳисоб меравад. Аз рӯзҳои аввали соҳибистиклолӣ бар муқобили ин кишвар гурӯҳҳо ва созмонҳои гуногуни террористӣ баҳри мураккаб сохтани ба даст овардани ҷазои сиёсӣ иттилоотӣ он тамоми кӯшишҳо ба ҳарч дода истодаанд. Гурӯҳҳои мазкур мехоҳанд сулҳу суботро аз байн баранд ва пояи давлатдорӣ истиклолиятро заиф намоянд. Дар раванди ба даст овардани истиклолият ва амалигардонии арзишҳои демократӣ дунявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хоҷаҳои гуногунандешӣ ва бехтару хубтар инкишофёбии давлат фаъолияти ҳамагуна хизмҳои сиёсӣ дар асоси Конститутсия (моддаҳои 8, 28) иҷозат дода шуд. Дар ҳамин асос ХНИ (ташкilotи террористӣ - экстремистӣ) 4 декабри соли 1991 дар ҳориҷи мамлакат таъсис ёфт ва дар ҷумҳурӣ фаъолиятро оғоз кард. Дар ибтидо фаъолияти роҳбарони ин хизм пардапушона буда, дере нагузашта бо сарпарастии нерӯҳои ҳориҷӣ мақсади ғасби ҳокимият ва тағйири соҳти конститутсиониро карда, даст ба таъсиси гирдиҳамоӣҳо ва ошубҳо заданд, ки оқибат ба сар задани ҷанги шаҳрвандӣ дар ҷумҳурӣ оварда расонд. Агар мо ба мазмуни категорияи хизм нигарем, хизм ин иттиҳоди ихтиёриест, ки дар доираи як гоҷа, таълимот муттаҳид шуда, ба таври осоишта мубориза бурда, мақсади роҳ ёфтани ба ҳокимият ва ба даст овардани он мебошад. Аммо принсипи мазкури муборизаро роҳбарон ва пайравони ХНИ вайрон намуданд. Дар ҳамон солҳои вазнин фаъолияти ин хизм аз ҷониби Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда шуд. Бо вучуди ин роҳбарияти ин хизм аз ҳолати ногувори сиёсӣ - иҷтимоӣ, иқтисодӣ - маънавӣ истифода бурда, гайриқонунӣ фаъолияти ғаразноки худро идома медоданд. Баъди имзо шудани Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ миёни Ҳукумат ва нерӯҳои муқолифин 27 июни соли

1997 дар шаҳри Москва аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, гуноҳи ҷинояткорон авф ва дар асоси санадҳои меъёри ҳуқуқӣ ба фаъолияти ХНИ 12 августи соли 1999 дар ҷумҳурӣ аз сари нав иҷозат дода шуд. Таҷрибаи таърихи сабақ нақарда, гузаштуниҳои Ҳукумати ҷумҳуриро кадр нақарда, роҳбарият ва аъзои ин ҳизб бо дастгирии кувваҳои беруна боз дар ҷомеа муборизаи ноҷавонмардонро ба таври гуногун оғоз намуданд.

Дар давоми фаъолияти ин ҳизб ҳамаи шаҳрвандон ба воситаи ВАО диданд ва шохид ҳастанд, ки намоёндагони элитаи онҳо дар минтақаҳои гуногуни Тоҷикистон даст ба амалҳои ҷиноятӣ мезаданд. Ниҳоят барои амалигардонии ҳадафҳои гаразноки худ, шаби 3 ва 4 сентябри соли 2015 дастаҳои ҷинояткорони аъзои фаъоли ХНИ А. Назарзода тибқи нақшаи ҷиноятӣ пешакӣ таҳияшуда, даст ба содир намудани ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин, кӯшиши табaddулоти давлатӣ заданд. Дар натиҷаи ҳуҷумҳои мусаллаҳона дар шаҳрҳои Душанбею Ваҳдат ва ноҳияи Рӯдакӣ дахҳо нафар хизматчиёни ҳарбӣ ва одамони бегуноҳ ба ҳалокат расида, ҷанде дигар маҷрӯҳ шуданд. Бо сабабҳои дар боло овардашуда ҳизби ХНИ аз ҷониби Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 сентябри соли 2015 ҳамчун ташкилоти террористӣ - экстремистӣ эълон ва фаъолияташ дар Тоҷикистон манъ карда шуд.

Дар вақти фаъолият намоёндагони ин ташкилоти террористӣ одамонро бо ёрии воситаҳои гуногун ҷалб менамуданд. Яке аз омилҳои асосие, ки боиси фирефта шудани шаҳрвандон ба ин ташкилот мегардид, ин омилҳои динӣ мебошад. Паст будани маърифати динӣ, таассуб ва ҳурофоти динӣ миёни мардум, маълумоти динӣ надоштан ва воқиф набудан аз асли ислом (дуруст дарк нақардани оятҳои Куръони Карим, аҳкоми шариати исломӣ); ҷавонони гумроҳро ба ин ташкилот моил месозад. Дар асоси ҳамин ҷавононе, ки гайрирасмӣ дар муассисаҳои динии хориҷи кишвар таълими динӣ мегирефтанд, то соли 2015 беш аз 3 ҳазор нафари онҳо ба Ватан баргардонда шуданд ва таълими онҳо дар дохили ҷумҳурӣ идома ёфт; тарғиб намудани идеологияи нодуруст, аз ҷумла тафсири нодурусти оятҳои Куръон, ҳадисҳои Пайгамбари ислом ва фатвоҳои уламои ислом оид ба ҷиход аз омилҳои муҳими фирефта шудани одамон ба ақидаҳои ифротӣ мебошад. Бо ташаббуси Пешвои миллат эълон гардидани соли 2009 ҳамчун Соли бузургдошти Имоми Аъзам тавонист, ки миллати тоҷикро дар рӯҳияи мазҳаби дуруст тарбия намояд. Ташаббуси дигари Пешвои миллат ин ба забони тоҷикӣ тарҷума кардани китоби Куръони Карим ва ҳадисҳои Пайгамбар, китобҳои Имом Бухорӣ буд, ки хушбахтона, мардуми тоҷик бо амалӣ гаштани ҷунин ташаббусҳои оқилона роҳи дурустро аз нодуруст, фарқ карда тавонист.

22 майи соли 2016 ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хоҳири нигоҳдошти ҷазои ором, рушди ҷомеаи демократӣ, мустақкам кардани пояҳои дунявият, дар ҷазои солим тарбия ёфтани аҳоли ба як қатор моддаҳои тағйири иловаҳои ворид карда шуд. Махсусан, дар моддаи 8 - и Конститутсия дар матни зерин “Дар Тоҷикистон фаъолияти ҳизбҳои сиёсии дигар давлатҳо, таъсиси ҳизбҳои ҳусусияти миллӣ ва динидошта, инчунин, маблағгузориҳои ҳизбҳои сиёсӣ аз ҷониби давлатҳо ва созмонҳои хориҷӣ, шахсонҳои ҳуқуқӣ ва шаҳрвандони хориҷӣ манъ аст” илова карда шуд. Инчунин, ба банди якуми моддаи 28 ба матни зерин “Шаҳрванд ҳуқуқ дорад дар ташкили ҳизбҳои сиёсӣ, иттифокҳои қасаба ва дигар иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ иштирок намояд, ихтиёран ба онҳо дохил ва аз онҳо хориҷ гардад”, иваз карда шуд.

Терроризм ва экстремизм шаклҳои очизонаи муносибати одамон, табақае мебошад, ки қудрати ҳимояи манфиатҳои худро дар шакли оқилона надорад ва танҳо истифодаи

воситаҳои канораро воситаи асосии ҳалли масъала медонанд. Ба мо лозим меояд, ки дар зехни ҷавонони имрӯза андешаҳои солим, аз кабили арҷгузорӣ ба арзишҳои миллӣ, ватандустӣ, ҳештаншиносӣ, расидан ба кадрӣ сулҳу субот ва оромию осудагии кишварро тарбия намоем.

Ф. ЯКУБОВ